

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Online radionica

LJUDSKOPRAVAŠKI PRISTUP PRUŽANJU SOCIJALNIH USLUGA

Voditeljice: Marina Škrabalo, Zaklada SOLIDARNA i Sandra Kasunić, Centar za mirovne studije
Resursna osoba, Dragana Knezić
Utorak, 20. prosinca 2022., 11 - 13h

Zaklada za razvoj lokalne zajednice
Slagalica

SOLIDARNA
ZAKLADA ZA LJUDSKA PRAVA I SOLIDARNOST
FOUNDATION FOR HUMAN RIGHTS AND SOLIDARITY

**PRIPREMA
POZOR
SMART**

c n v o s
center za informiranje, sodelovanje
in razvoj nevladnih organizacij

Dnevni red

11:00 – 11:05 Uvod i pozdrav

11:05 – 11:45 Pristup koji se temelji na ljudskim pravima (HRBA) pružanju i razvoju socijalnih usluga

- Interaktivna prezentacija (25 min)
- Pitanja i odgovori

11:45 – 12:15 Mogućnosti za pojačanje i integraciju HRBA

- Samoprocjena organizacijske HRBA usmjerenosti
- Rasprave u malim grupama o mogućnostima integracije HRBA u rad organizacije

12:15 – 13:00 HRBA u sklopu programa ACF Hrvatska

- Predstavljanje nalaza istraživanja o dostupnosti socijalnih usluga u Hrvatskoj RTC-a, D. Magana Knezić
- Predstavljanje Baze aktera koji se bave socio-ekonomskim pravima Centra za mirovne studije i dr. Petra Kasunić
- Razmjena iskustava u provedbi projekata koji integriraju izravnu pomoć ranjivim skupinama i pružanje socijalnih usluga u zajednici s naporima za sustavne promjene kroz zagovaranje i podizanje svijesti
- Zaključak i pregled tehničke pomoći za korisnike projekata ACF Hrvatska

Pristup temeljen na ljudskim pravima
(HRBA)
u pružanju i razvoju socijalnih usluga

Teme i pitanja:

- Ekonomska, socijalna i kulturna prava i univerzalne javne (socijalne) usluge kao ljudsko pravo
- Što je pristup temeljen na ljudskim pravima i što nam on znači u kontekstu socijalnih usluga?
- Kako nam perspektiva socijalnog rada kao ljudskopravaške profesije može pomoći djelovati u skladu s ljudskim pravima?
- Politička razina direktnog rada s korisnicima i pružanja podrške

Ekonomiska, socijalna i kulturna prava
i univerzalne javne (socijalne) usluge
kao ljudsko pravo

Međunarodno pravo i LJP institucije

- **Opća deklaracija o pravima čovjeka – 10.12.1948.**
  - Generalna skupština Ujedinjenih naroda jednoglasno usvojila
  - Deklaracija – iskaz želje, ali ne i pravno obvezujuća
- **Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (GP pakt) te Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima (ESK pakt/GSK pakt) (tzv. International Bill of Rights)**
  - Usvojeni 1966. (ratificirani 1976.)
  - Pakt – pravno obvezujući tj. utuživ
  - Odvojeno usvajanje građanskih i političkih prava (tj. liberalna prava; prava relevantna za vladavinu prava) te tzv. socioekonomskih prava dovelo do hierarhizacije tih kategorija ljudskih prava i dovođenje u pitanje njihove univerzalnosti
  - Negativna vs. pozitivna prava

Ekonomska, socijalna i kulturna prava

Primjeri:

- Pravo na obrazovanje
- Pravo na rad
- Pravo na uživanje pravednih i povoljnih uvjeta rada
- Pravo na osnivanje i pristupanje sindikatima
- Pravo na zaštitu obitelji
- Pravo na odgovarajući životni standard
- Pravo na socijalnu sigurnost uključujući socijalno osiguranje
- Pravo na uživanje najviše dostižne mjere fizičkog i psihičkog zdravlja
- Pravo na učešće u kulturnom životu

Vijeće Europe kao regionalna institucija zadužena za ljudska prava

- Vijeće Europe je regionalna institucija zadužena za ljudska prava
- Glavne konvencije Vijeća Europe
  - **Europska konvencija o ljudskim pravima 1950.** (sadrži tzv. prvu generaciju ljudskih prava - građanska i politička prava)
  - **Europska socijalna povelja 1961.** (sadrži tzv. drugu generaciju ljudskih prava - socijalna, ekonomska i kulturna prava) tj. Revidirana Europska socijalna povelja (revidirana) iz 1996. (samo ESP iz 1961. ratificirana u Hrvatskoj)
  - **Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina iz 1994.**

Odnos GPP i ESKP

- Različiti pristupi: izravna implementacija (GP) vs. obveza poduzimanja koraka „do najviše mogućnosti svojih raspoloživih sredstava” da potpuno postigne „puno ostvarenje” prava (ESK)
- **Bečka deklaracija i program djelovanja usvojeni na Svjetskoj konferenciji o ljudskim pravima u lipnju 1993: “Sva ljudska prava su opća, nedjeljiva, međusobno ovisna i povezana”**

Odnos ljudskih prava i javnih (socijalnih) usluga

- Prema UN-ovom normativnom okviru država ima ljudskopravašku obvezu u pogledu javnih usluga
  - Kroz direktno pružanje javnih usluga;
  - Kroz pružanje javnih usluga kroz tijelo javne vlasti.
- Obveza protivna tendenciji privatizacije javnih usluga zbog negativnih posljedica: snižena kvaliteta, diskriminacija i nejednakosti, segregacija, disbalans odnosa moći.
- Obveza obuhvaća:
  - Principa: Zato što poštivanje ljudskih prava obuhvaća osiguranje javnih usluga
  - Alata: Javne usluge su bitne za realizaciju ljudskih prava

Odnos ljudskih prava i javnih (socijalnih) usluga II

- Kvalitetne javne usluge koje su usklađene s ljudskim pravima trebale bi (biti):
  - Dostupne svima, bez diskriminacije
  - Odgovarati na potrebe onih kojima služe i biti kulturno primjerene
  - Participativne
  - Imati zadovoljavajuću razinu kvalitete
  - Adekvatno financirane
  - Transparentne
  - Odgovorne

Odnos ljudskih prava i javnih (socijalnih) usluga III

- Kroz javne usluge ostvaruju se ljudska prava i ispunjavaju zajedničke potrebe, a budući da su društveno definirane, njihov se opseg s vremenom može povećati
- Javne usluga doprinose izgradnji pravednog društva
- Javne usluge ključne su za rješavanje višestrukih, često ukrštenih, nejednakosti i drugih kriza našeg vremena
- Fiskalni i politički prostor za financiranje kvalitetnih javnih usluga
- Javno financiranje obveza je države u osiguravanju univerzalnog pristupa kvalitetnim javnim uslugama

Što je pristup temeljen na ljudskim pravima i što nam on znači u kontekstu socijalnih usluga?

Razvoj HRBA

- Pristup temeljen na ljudskim pravima prvi put se javlja unutar različitih **međunarodnih (humanitarnih) razvojnih agencija**, koje **mijenjanju fokus sa zadovoljavanja „vitalnih potreba”** ljudi kojima se pružala pomoć, u različitim humanitarnim i kriznim situacijama **na traženje zaštite njihovih ljudskih prava**.
- Takav pristup temeljen je na **aktivnom uključivanju i zagovaranju marginaliziranih i obespravljenih** promovirajući **univerzalnost prava, nediskriminaciju i jednakost** istovremeno prepoznajući **kritičnu ulogu država kao nositelja dužnosti u ostvarivanju tih prava**.

Obaveza izravnog doprinosa ljudskim pravima

- Rad svih agencija UN-a koji se temelji na pravima mora težiti „izravnom doprinosu” ostvarivanju ljudskih prava.
- U **dokumentu UN-a** iz 2003., o [„Prema zajedničkom razumijevanju pristupa utemeljenog na ljudskim pravima među agencijama UN-a”](#) – naglašava se kako sve aktivnosti koje „usputno doprinose” ostvarivanju ljudskih prava ne doprinose nužno i ostvarivanju prava, nego da je eksplicitna i svrhovita namjera kritična.
- Prava se definiraju **nizom međunarodnih dokumenta**, a **nacionalni zakoni i nacionalni standardi** također se mogu koristiti u svrhu različitih pristupa temeljenih na ljudskim pravima

Pristup temeljen na ljudskim pravima - HRBA

- Pristup temeljen na pravima omogućuje da se politike i prakse u socijalnoj skrbi kreiraju i pružaju čvrsto ukorijenjene u međunarodnim instrumentima zaštite ljudskih prava (Konvencijama)
- Centralno pitanje za HRBA je odnos pojedinca kao „nositelja prava” i države kao nositelja „primarne dužnosti” u ostvarivanju tih prava.

Tri pristupa pružanju podrška marginaliziranim skupinama

Izvor: Danski institut za ljudska prava

Dobrotvorni ili karitativni pristup	Pristup utemeljen na potrebama	Pristup utemeljen na pravima
<ul style="list-style-type: none"> • Usredotočuje se na <i>input</i>, a ne na <i>ishod</i> • Naglašava povećanje dobročinstva • Prepoznaje moralnu odgovornost bogatih prema siromašnima • Pojedinci se vide kao žrtve Pojedinci zaslužuju pomoć • Fokusira se na manifestaciju problema	<ul style="list-style-type: none"> • Usredotočuje se na <i>input i ishod</i> • Naglašava zadovoljavanje potreba • Prepoznaje potrebe kao valjane • Pojedinci su „objekti” intervencije • Pojedinci zaslužuju pomoć • Fokusira se na neposredne uzroke problema	<ul style="list-style-type: none"> • Usredotočuje se na <i>proces i ishod</i> • Naglasak na ostvarivanje prava • Priznaje pojedinačna i grupna prava • kao zahtjeve prema nositeljima dužnosti (vlastima) • Pojedinci i grupe su „aktivni subjekti” osnaženi da traže svoja prava koja im pripadaju • Pojedinci imaju pravo na pomoć • Fokus na strukturne uzroke i njihove različite manifestacije

Po čemu je pristup temeljen na ljudskim pravima drugačiji od drugih?

- Pristup temeljen na ljudskim pravima **ne isključuje zadovoljavanje potreba, ali uključuje holističku perspektivu** ljudskih bića u njihove građanske, političke, društvene, ekonomske i kulturne uloge.
- Prava **uvijek pokreću obveze i odgovornosti, dok potrebe ne**
  - *Prava se ne mogu rješavati ne postavljajući pitanje tko ima obveze u odnosu prema tim pravima? To automatski otvara pitanja o postupanju i odgovornosti nositelja dužnosti u ostvarivanju tih prava.*
- Pristup temeljen na ljudskim pravima nastoji **ojačati standarde međunarodnih ljudskih prava** i transformirati **pasivne primatelje pomoći u ovlaštene nositelje prava – samosvjesne građane!**

PANEL načela – alat za primjenu HRBA u praksi (ili PONOS na hrvatskom) 😊

- **Participacija** (sudjelovanje i uključenost): korisnici usluga sudjeluju u odlukama koje neposredno utječu na njihove živote.
- **Odgovornost**: za provedbu i monitoring načela u organizaciji
- **Nediskriminacija i jednakost**: pažnja prema ranjivim skupinama i **intersekcionalnost**, neke skupine ranjivije na zlouporabe ljudskih prava nego druge.
- **Osnaživanje**: organizacije moraju osigurati da nositelji prava i nositelji dužnosti dijele zajedničko shvaćanje ciljeva ljudskih prava u educiranju i podizanju svijesti
- **Sukladnost sa zakonskim okvirom ljudskih prava**: u planiranju usluga provodi se analiza koja ljudska prava su relevantna, tko su nositelji prava i tko je odgovoran za osiguranje zaštite i realizaciju tih prava.

Planiranje pristupa temeljenog na pravima

- Tijekom faza planiranja, HRBA-i u pravilu zahtijevaju **usredotočenost na najviše isključene i marginalizirane**, a ne na najpristupačnije pojedince ili “perspektivne” grupe ljudi
- HRBA **počinje (situacijskom) analizom** koja nastoji identificirati neke od strukturalnih uzroka nejednakosti i isključenosti najranjivije skupine društva i lokalne zajednice te njihove marginalizacije
- To omogućava ne samo bolje ciljanje intervencija, već i **prikladniji izbor strategija za rješavanje temeljnih problema**
- **Priprema uključuje sudjelovanja skupina/zajednice** tijekom osmišljavanja programa

Strategije organizacija koje primjenjuju pristup temeljen na pravima

- Uspješni pristupi temeljeni na ljudskim pravima podjednako vode računa o **procesima i ishodima**
- Internim organizacijskim procesima jača se **usmjerenost na „korisnika“** socijalne usluge kroz participaciju u oblikovanje usluga kao i odgovornost za zaštitu ljudskih prava korisnika
- **Pospješivanje ishoda pomoću strateških saveza u kojima ljudska prava služe kao univerzalna platforma i zajednički jezik premošćivanje postojećih jazova** između tradicionalno odvojenih područja koja zauzimaju nevladine organizacije

Kako nam perspektiva socijalnog rada kao ljudskopravaške profesije može pomoći djelovati u skladu s ljudskim pravima?

Što je socijalni rad?

- Model „Analiza socijalnih sustava” i „Sistemske socijalni rad” (Michael Bommers i Albert Scherr). Prema tome, funkcije socijalnog rada su:
  - Prosredovanje uključivanja
  - Prevencija isključenosti
  - Upravljanje isključenošću/isključenima
- Socijalni rad kao „organizirana pomoć/podrška”
- Predmet socijalnog rada – socijalni problemi

(H)RBA i socijalni rad

- Ljudskopravaški pristup socijalnom radu naše korisnike i korisnice shvaća kao eksperte_kinje i partnere_ice, ne kao pasivne primatelje usluga i pomoći (Mapp et al. 2019.).
- Traži od nas profesionalni *trostruki* mandat (Staub-Bernasconi 2007.):
  - Pomoć/podrška osobama s kojima radimo;
  - Mandat od poslodavca/države;
  - Profesija
    - Znanje o predmetu rada – socijalnih problema; načina i metoda rada;
    - Etički kodeks/djelovanje;
    - Ljudska prava.

Globalna definicija socijalnog rada

- Međunarodna federacija socijalnih radnika:

„Socijalni rad je praktično utemeljena profesija i akademska disciplina koja **promiče društvenu promjenu i razvoj, socijalnu koheziju te osnaživanje i oslobađanje ljudi**. Principi **socijalne pravde, ljudskih prava, kolektivne odgovornosti i poštivanja različitosti** središnji su u socijalnom radu. Potkrijepljena teorijom socijalnoga rada, društvenih i humanističkih znanosti te autohtonim znanjem, profesija socijalnoga rada **angažira ljude i strukture** na rješavanju **životnih izazova i povećanje blagostanja**.

Navedena definicija može se proširiti na nacionalnom i/ili regionalnim razinama.”

Politička razina direktnog rada s korisnicima i pružanja podrške

Strategije organizacija koje primjenjuju pristup temeljen na pravima (nastavak)

- Organizacije koje direktno pružaju socijalne usluge u lokalnim zajednicama **u najboljoj su poziciji utjecati na društvene promjene** koje doprinose ostvarenju ljudskih prava i smanjivanju diskriminacije i nejednakosti
- **Zagovaranje temelje na dokazima o uočenim problemima, ali i uspješnim praksama** koje je moguće replicirati te **nužnim promjenama** koje doprinose otklanjanju uzroka nejednakosti i diskriminacije
- HRBA je kompatibilan sa **širokim rasponom strateških izbora djelovanja**, što uključuje podizanje svijesti, obuku, zagovaranje, mobilizaciju zajednice i formiranje različitih saveza i partnerstva.

Izvori:

- Health Information and Quality Authority and Safeguarding Ireland (2019), ***Guidance on a Human Rights-based Approach in Health and Social Care Services***, <https://www.hiqa.ie/sites/default/files/2019-11/Human-Rights-Based-Approach-Guide.PDF>
- Victorian Equal Opportunity and Human Rights Commission (2012), ***From Principle to Practice: Implementing the Human Rights-based Approach in Community Organisations***, <http://www.daru.org.au/wp/wp-content/uploads/2013/08/FromPrincipletoPractice.pdf>
- Kirkemann Boesen, J. and Martin, T (2007), ***Applying a rights based approach: an inspirational society***, *The Danish Institute for Human Rights*, <https://www.humanrights.dk/sites/humanrights.dk/files/media/migrated/applying-a-rights-based-approach-2007-an-inspirational-guide-for-civil-society.pdf>
- Magdalena Sepúlveda and Carly Nyst (2012), ***Human Rights Approach to Social Protection***, Ministry for Foreign Affairs of Finland
<https://www.ohchr.org/Documents/Issues/EPoverty/HumanRightsApproachToSocialProtection.pdf>

Pristup temeljen na ljudskim pravima
(HRBA) i socijalne usluge
u sklopu programa ACF Hrvatska

Fond za aktivno građanstvo EEA/NG

Program Civilno društvo 2014 – 2021

- Svrha EEA/NG Programa je **doprinos smanjenju društvenih i gospodarskih nejednakosti u Europi**
- Cilj Fonda za aktivno građanstvo je **ojačano civilno društvo i aktivno građanstvo te osnažene ranjive skupine**, a provodi se putem Fonda za aktivno građanstvo u ukupno 15 zemalja korisnica
- Važan prioritet Programa je i jačanje suradnje između organizacija civilnog društva država korisnica i organizacija iz zemalja donatora – Islanda, Lihtenštajna i Norveške
- Poseban naglasak Fonda je **dugoročni održivi razvoj i izgradnja kapaciteta neprofitnog sektora**
- Fond ima za cilj **jačanje uloge nevladinih organizacija u promicanju demokratskog upravljanja, uključivanju javnosti u procese donošenja odluka na nacionalnoj i lokalnoj razini i jačanju ljudskih prava**

Prioritetna područja Fonda za aktivno građanstvo

- Demokracija, aktivno građanstvo, dobro upravljanje i transparentnost;
- **Ljudska prava i jednako postupanje** kroz prevenciju diskriminacije na temelju rase ili etničkog podrijetla, religije ili uvjerenja, roda/spola, invaliditeta, starosti, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta;
- **Socijalna pravda i društveno uključivanje ranjivih skupina;**
- Rodna ravnopravnost i **prevencija rodno uvjetovanog nasilja;**
- Okoliš i klimatske promjene.

Specifični nacionalni izazovi ACF-a u Hrvatskoj:

- **Jačanje kapaciteta i održivosti sektora civilnog društva** (jačanje mreža, izgradnja vještina, poboljšanje transparentnosti, odgovornosti, partnerstva s javnim i privatnim sektorom, diversifikacija izvora financiranja za izgradnju dugoročne financijske održivosti)
- Geografska rasprostranjenost i **podrška manje zastupljenim geografskim područjima i ciljnim skupinama**
- **Osnaživanje i društveno uključivanje ranjivih skupina, uključujući Rome**
- Promoviranje inicijativa koje jačaju međukulturalni dijalog s posebnim naglaskom na nacionalne manjine
- Promoviranje inicijativa usmjerenih na međugeneracijsku suradnju

Očekivani učinci:

- Ojačana **zagovaračka**/*watchdog* uloga civilnog društva;
- Povećana **podrška ljudskim pravima**;
- Ojačana demokratska kultura, građanska svijest i **građanski angažman**;
- Povećani **kapaciteti i održivost civilnog društva** (organizacija i sektora);
- Povećana bilateralna suradnja između organizacija iz Hrvatske i organizacija iz donatorskih zemalja Programa;
- Ojačana regionalna (prekogranična) suradnja u sektoru civilnog društva.

Posebni uvjeti Programa

- **Socijalna pravda i inkluzija ranjivih skupina, pružanje socijalnih usluga i pomoći -> samo **ukoliko su dio šire akcije** koja je **usmjerena na podizanje svijesti, zagovaranje te osnaživanje i reformske inicijative**;**
- **Zaštita okoliša i aktivnosti vezane uz klimatske promjene -> samo kao dio mjera promocije građanskog sudjelovanja, zagovaranja, socijalnih inovacija i aktivnog građanstva;**
- **Uključivanje mladih** ocjenjuje se kao **važan dio projekata** (npr. građanskog obrazovanja i mobiliziranja građana) i organizacijskog razvoja (npr. pomlađivanje članstva, preuzimanje vodstva i sl.). Za aktivnosti usmjerene mladima preporučuje se partnerstvo s udrugama mladih.

Socijalne usluge u ACF-u

- Pružanje socijalnih usluga i pomoći bit će podržano **samo ako** su te aktivnosti dio **šire projektne intervencije** koja je **primarno usmjerena** na:
  - **razvoj i podizanje svijesti** šire i zainteresirane javnosti,
  - **zagovaračke** aktivnosti,
  - aktivnosti **osnaživanja ranjivih skupina za (samo) zastupanje** svojih interesa i obranu svojih ljudskih prava
  - relevantne **reformске inicijative**;

#SamoAko! 😊

Direktna podrška i socijalne usluge kao poluga osnaživanja za zaštitu ljudskih prava i systemske promjene

Primjeri ACF projekata koji osnažuju ranjive skupine

Federacija nevladinih organizacija za socijalne usluge – FONSS, Diana Chiriacescu

Projekt: Socijalna platforma Rumunjske

- Cilj je jačanje kapaciteta društvenih federacija za zagovaranje i aktiviranje građana u prijedlozima javnih politika, **stvaranjem Socijalne platforme u Rumunjskoj u svrhu poboljšanja politike socijalne uključenosti, pristup kvalitetnim socijalnim uslugama, poštivanje prava, smanjenje siromaštva.**
- Inicijatori su 4 saveza sa ekspertizom u zagovaranju, koji pokrivaju ključna društvena područja: zaštitu djece (FONPC), invalidnost (Dizabnet), starije/ugrožene obitelji (Caritas), socijalne usluge (FONSS).
- Platforma će povećati zagovaračke sposobnosti OCD-a i mreža koje rade s ranjivim skupinama te doprinijeti pronalaženju rješenja za društvene stvarnosti na terenu.
- Koalicija će se povezati sa Socijalnom platformom (Bruxelles), europskom krovnom organizacijom predstavnika civilnog društva u socijalnom području, te s EK.

Primjeri ACF projekata koji osnažuju ranjive skupine

Polskie Forum Migracyjne, Poljska, Lesia Shykiriaava,

Projekt: Poljska za početnike i naprednu razinu

- Projekt je namijenjen **suzbijanju socijalne isključenosti, poticanju integracije i izgradnji samozastupanja imigranata (uključujući 60+) i starijih Poljaka.**
- Poticat ćemo imigrante da postanu društveno aktivni i da pruže podršku starijima, a starije osobe da podrže strance u integraciji. Ove **pilot aktivnosti rezultirat će stvaranjem Modela integracije seniora i imigranata, koji će biti dostavljen lokalnim vlastima i društvenim institucijama, te široj javnosti.**
- Vodit ćemo program **inkubacije interkulturalnih inicijativa** koji su zajednički osmislili imigranti i stariji građani (integracijska događanja, radionice razvoja inicijativa, njihova provedba u kulturnim ustanovama)
- Istodobno ćemo **stvoriti mrežu podrške volonterima koja će povezivati dvije skupine** (obuka za jačanje volonterskog potencijala, studijska putovanja u kulturne ustanove i organizacije koje su otvorene za volonterski rad stranaca).
- Aktivnostima će biti obuhvaćeno **100 ugroženih osoba.**
- Partner, **Udruga Umjetnička inicijativa E**, ima dugu iskustvo u radu sa starijim osobama, inovativnim pristupom i mrežom kontakata u zajednici starijih osoba.

Primjeri ACF projekata koji osnažuju ranjive skupine

Centar za pravne resurse, Rumunjska

Projekt: Slobodno odlučujem!

- Projektom se želi povećati sposobnost osoba s mentalnim poteškoćama, moždanim udarom i demencijom za ostvarivanje svojih prava i maksimiziranje njihove autonomije.
- Projekt će **razviti i pilotirati četiri modela podržanih usluga donošenja odluka u suradnji s javnim i privatnim pružateljima socijalnih usluga.**
- Ove će se usluge **promovirati na zakonodavnoj razini kao alternativa mjerama skrbništva.** Osobe s invaliditetom, njihove obitelji, predstavnici nevladinih organizacija, osobni asistenti, negovatelji bit će osposobljeni za primjenu alata za podršku donošenju odluka.
- Pravo na uključivanje u zajednicu i društvenu uključenost promicat će se javnom kampanjom, zagovaranjem, informiranjem, savjetovanjem i zastupanjem osoba s invaliditetom pred nadležnim tijelima, te podnošenjem tužbi pred sudovima.

Primjeri ACF projekata koji osnažuju ranjive skupine

Małopolskie Stowarzyszenie Probacja, Poljska

Projekt: Obitelj zajedno. Centar za djecu i obitelj

- Glavni cilj projekta je **poduzimanje mjera za suzbijanje socijalne isključenosti i marginalizacije rodbine osoba u zatvoru, posebice djece i mladih.**
- S djecom i mladima ćemo raditi u grupama (dvije dobne skupine, 11-14 i 15-18 godina) u **obliku radionica osnaživanja i aktivacije, grupe samopomoći za odrasle rođake, te povjerljive telefonske linije za pomoć.**
- Planiramo stvoriti **skupinu ambasadora među starijom djecom**, koji će pomagati mlađoj ili manje iskusnoj djeci te će biti obučeni da postanu samozastupnici.
- Također ćemo organizirati **obuku za strukovne skupine koje dolaze u kontakt s rodbinom osuđenika** (zatvorska služba, stručnjaci za obrazovanje, socijalni radnici, službenici za sudsku skrb).
- Provest ćemo društvenu **kampanju „Nisam odgovoran, ali sam kažnjen/a”** kako bismo skrenuli pozornost na potrebe djece osuđenika u cijelom društvu.
- U projektu će sudjelovati 300 djece i odraslih koji imaju nekoga u zatvoru, te 100 osoba u strukovnim skupinama koje stupaju u kontakt s rodbinom osuđenika..

Primjeri ACF projekata koji osnažuju ranjive skupine

Stowarzyszenie Jump 93 , Poljska

Projekt socijalne reintegracije korisnika droga

- u Poljskoj je socijalna reintegracija osoba s ovisnošću ograničena na pomoć ljudima koji su liječeni u rehabilitacijskim ustanovama na licu mjesta, a koji ostaju čisti te se povezuje isključivo s post-rehabilitacijom.
- Projekt je **usmjeren na četvrt Praga Północ, koja je varšavsko i poljsko središte za trgovinu drogom i beskućništvo i pruža integriranu podršku**: aktivnosti uličnih radnika (outreach), prostorije za grijanje i brigu o higijeni, dnevni centar, noćenje, terapiju i pravnu podršku, liječenje ovisnosti, te podršku u korektivnoj zajednici (grupa za podršku, hostel) te samostanom životu
- Predviđeno je **otvaranje dva prostora za adaptaciju - ljetnog kampa koji objedinjuje aktivnu rekreaciju i edukaciju, te društvene zadruge ili neprofitne tvrtke.**
- Osigurat ćemo obuku za **tri terenska volontera koji će provoditi aktivnosti samozastupanja.**
- Različite vrste podrške u projektu imat će 60 ugroženih osoba, a tri osobe će naučiti vještine samozastupanja.

Primjeri ACF projekata koji osnažuju ranjive skupine

Semper Musica, Rumunjska

Projekt: Teen

- U situaciji u kojoj država stalno krši pravo na zdravlje tinejdžera u Rumunjskoj, Udruga Semper Musica će preko odabranog rumunjskog partnera – Centra Partnerstvo za jednakost – povećati svoj zagovarački kapacitet **tražeći od lokalnih vlasti da poštuju pravo tinejdžerima reproduktivnom zdravlju**
- Udruga Semper Musica pitat će 17.053 ruralnih tinejdžera o njihovom pristupu uslugama kontracepcije i obrazovanju te održati 20 sastanaka s tijelima javne vlasti;
- kroz studijski posjet organiziran u Norveškoj i uz pomoć udruge Sex&Society, Udruga Semper Musica će imati **pristup programu najbolje prakse distribucije kondoma kojeg će pilotirati u Rumunjskoj te povećati zagovaračke kompetencije 1000 ruralnih tinejdžera** da traže od javnih vlasti da poštuju njihova zdravstvena prava.

UNIVERZALNO DOSTUPNE TEMELJNE SOCIJALNE USLUGE – RCT i Studijski centar za socijalni rad

- Prijedlog/vizija rješenja za problem neravnomjerne dostupnosti soc. usluga i nedostupnosti pojedinih usluga
- Predloženo rješenje je **cjelovito** i odnosi se na sustav javnih socijalnih usluga, kao jedan od tri stupa (javne) socijalne srbi
- Model univerzalne dostupnosti:
  - ✓ predlaže (objektivni) mehanizam za postizanje društvenog dogovora o temeljnim socijalnim uslugama kao pravu
  - ✓ nudi alate za planiranje sustava temeljnih socijalnih usluga

UNIVERZALNO DOSTUPNE TEMELJNE SOCIJALNE USLUGE: Vizija rješenja

- Socijalne usluge određujemo kao sve one aktivnosti koje pridonose kvaliteti života i socijalnom uključivanju građana koje tradicionalno smatramo ranjivima, temelje se na dobrovoljnosti i individualiziranom pristupu i imaju cilj omogućiti ko
- Ne mogu sve soc
svima u potrebi.
prioritetnosti za
univerzalno dost
- UNIVERZALNA DOSTUPNOST
prepoznatim potrebama, tj. po kriterijima rizika kojima su korisnici izloženi, na istoj razini kvalitete i priuštivosti (Martinelli, 2017).

Određivanje koje su socijalne usluge u toj mjeri prioritetne da ih se može smatrati temeljnim, tj. “standardom” temelji se na postizanju stručnog konsenzusa, korištenjem istraživačke metodologije radi otklanjanja pristranosti. Stručni konsenzus je temelj za zagovaranje i traženje društvenog i političkog konsenzusa.

UNIVERZALNO DOSTUPNE TEMELJNE SOCIJALNE USLUGE

... i dokumentaciju modela

- Prihvaćanje i posvećenost ideji da temeljne socijalne usluge trebaju biti univerzalno dostupne u RH
- Za svaku uslugu je procijeniti potrebne resurse: sate stručnog osoblja, materijalne resurse na temelju standarda ili dobre prakse – **ukupna slika potrebnih temeljnih socijalnih usluga**
- **!!! Alat za planiranje socijalnih usluga za priznavanje prava pojedinika**
- **Zauzeti i zagovarati stajalište da je univerzalna dostupnost temeljnih socijalnih usluga početna pozicija, a ne ishod postepenog razvoja sustava**
- https://univerzalna-dostupnost.rctzg.hr/system/publications/1234567890/univerzalno_dostupne_temeljne_socijalne_usluge-digitalno_izdanje.pdf
- <https://univerzalna-dostupnost.rctzg.hr/>

Kako stojimo s ljudskopravaškim pristupom u praksi naših organizacija?

1. Samoprocjena
2. Rasprava u malim grupama
3. Plenarna rasprava

Prepoznajte:

1. Vaše **jake karike** HRBA
2. Vaše **slabe karike** HRBA
3. **Poteškoće i barijere** u iskoraku prema HRBA
4. **Prilike za iskorak** prema HRBA

Izvori:

Opačić, A. i Knezić, D. (2022.) Univerzalno dostupne temeljne socijalne usluge u Republici Hrvatskoj: model izvedivosti. Zagreb: Rehabilitacijski centar za stres i traumu / Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

<https://rctzg.hr/wp-content/uploads/2022/07/Univerzalno-dostupne-temeljne-socijalne-usluge.pdf>

Knezić, D. & Opačić, A. (2021). Dostupnost socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj. Zagreb: Rehabilitacijski centar za stres i traumu / Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

<https://rctzg.hr/wp-content/uploads/2022/07/Dostupnost-socijalnih-usluga.pdf>

RCT i partneri, Priručnik za pružanje socijalnih usluga u zajednici, 2015.

<https://rctzg.hr/wp-content/uploads/2022/07/Osnivanje-organiziranje-i-upravljanje-udrugom-zadrugom-i-obrtom-za-pruzanje-socijalnih-usluga-za-web.pdf>

RCT, Socijalne usluge u zajednici za osobe s invaliditetom: priručnik za početnike, Kostajnica i Zagreb, 2015.

<https://rctzg.hr/wp-content/uploads/2022/07/Socijalne-usluge-u-zajednici-za-osobe-s-invaliditetom-za-web.pdf>

Hvala na pozornosti
sretno s prijavom
i sve naj u vašem radu na socijalnoj pravdi!
www.acfcroatia.hr

